

КРАЄЗНАВСТВО

Сторінка № 1 (18)

• НИХТО НЕ ЗАБУТИЙ, НИЩО НЕ ЗАБУТЕ

В кривавих боях за село Баландине

Кирило Кочович ДЖАХУА — генерал-майор, командир 69-ї гвардійської Червонопрапорної Звенигородської стрілкової дивізії.

В січні 1944 року радянські війська розпочали могутній наступ на південно-західному фронті. Тут Червона Армія завдала головного удару по противнику. Боротьба військ 1 і 2 українських фронтів під командуванням Ватутіна і Конєва за розширення і поглиблення плацдармів на правому березі Дніпра завершилась оточенням 10 гітлерівських дивізій і мотобригади в районі Корсунь-Шевченківська.

Війська 1 Українського фронту заглибились на захід аж до Сарнів, зайняли стратегічно вигідні позиції по відношенню всього угруповання німецьких військ. Війська 2 Українського фронту здійснили оточення з правого берега Дніпра. Противник виявився затиснутим між двома фронтами, але продовжував відстоювати позиції біля Дніпра в районі Сарнів.

Було наказано генералам Ватутіну і Конєву оточити і знищити ворога під Корсунь-Шевченківським. Для виконання цього завдання до складу другого Українського фронту входили: 4-а гвардійська і 53-а армії, 5-й Донський кавалерійський корпус, 5-а гвардійська танкова армія і 5-а повітряна армія.

До складу 1 Українського фронту входили 40 і 27-а армії, 6-а танкова і 2-а повітряна армії. Війська, зосереджені біля Корсунь-Шевченківського, завдали смертельного удару по ворогу і 28 січня з'єдналися біля Звенигородки.

В цій блискучій операції брала активну участь 69-а гвардійська, стрілецька дивізія. Її частини після жорстоких боїв на Правобережній Україні 23 січня 1944 р. зайняли вихідне положення для прориву ворожої оборони на східному березі річки Сухий Ташлик в районі села Баландино.

На початку січня ворогу ціною величезних зусиль вдалося зупинити наступ 69-ї гвардійської дивізії. Гвардійці отримали невеликий перепочинок для передислокації військ і взяли активну участь в блискавичному завершенні гігантської битви за Дніпро, внаслідок якої був «новий Сталінград», оточення і знищення фашистських дивізій в Корсунь-Шевченківському котлі.

24 січня 1944 року намічався півгодинний артобстріл с. Баландино, але в останню мить цей обстріл замінили розвідкою боєм переднього краю оборони ворога. Німці дуже укріпили цей район. Дротові укріплення в три ради, суцільна лінія траншей і окопів з роз-

галуженою сіткою ходів, з великою кількістю вогняних засобів, з добре продуманою системою вогню (можна було вести фронтальний, косоприцільний і двоярусний вогонь).

В цілому це був типовий для німців рубіж оборони з ротними опорними пунктами, батальйонними вузлами захисту.

Місцевість наступних боїв — це відкрите плато, висотою 190,1. Добре було видно лінію як нашої, так і німецької оборони. Противників розділяла річка Сухий Ташлик з болотистими берегами. На флангах тяглися глибокі яри, які чітко контролювалися обома сторонами.

Для здійснення прориву наші війська підтягли велику кількість артилерії, мінометів та іншої зброї. Ранками і вечорами стояли густі тумани, які дозволяли проводити перегрупування військ.

На світанку 24 січня 1944 року командир дивізії гвардії генерал-майор К. К. Джахуа віддав наказ провести розвідку боєм: Боюве завдання було доведено до кожного бійця. Рано-вранці бійці Нетра Ларкіна несподівано з'явилися перед фашистами, зав'язався рукопашний бій.

Заговорила наша артилерія, мінометники відсікали ворогу дорогу відступу. Розвідка боєм переросла в наступ, в штурм висоти 190,1. Сапери робили проходи, розрізаючи колючий дріт, артилеристи викочували гармати на пряме попадання. З'явилися перші полонені.

Довелось своє рідне село визволити Науму Івановичу Гніденку. На хвилюк боєць забіг додому та, на жаль, нікого з рідних не побачив, бо вони всі пішли у вже визволене село Бондурово. А наступного дня Наум Іванович загинув при визволенні села Коханівки. Рідні отримали звістку, що зник безвісти. А коли пошукова група Баландинської СШ надрукувала списки солдатів, які загинули при визволенні Коханівки в газеті «Сільські вісті», то брат Захар Іванович і племінниця Варвара Захарівна довідалися, де похований Наум Іванович.

Рідне Баландине визволяв і танкіст Лавро Денисович Ревенко. Він першим ввірвався в село на танку, що й німці не побачили, бо знав досконало місцевість, кожне природне укриття. Провівши розвідку, повернувся з цінними даними.

Під час бою за Баландине у болоті затонув танк «Валентайн». Танкісти врятувалися, але при визволенні с. Русанівки на Звенигородщині весь екіпаж згорів у танку: Яків Марикосівлі, Кузнецов, Сметанін.

Танк не так давно витягли з болота і тепер він знаходиться на постаменті в столиці Канади.

А тоді, 24 січня, в бій було введено 206 та 204 стрілкові полки. Одним з них командував Дмитро Іванович Русев — герой Дніпра. Останні роки проживав у Дніпропетровську.

На ворога був спрямований гвардійський удар, підрозділи цих полків, обходом з флангів і фронтальної атаки, оволоділи висотою 190,1 і увірвалися у село Коханівку. Були кинуті великі сили авіації ворога, які з повітря намагалися затримати наступ.

На світанку 25 січня німці ввели в бій свої резерви і танки 11 танкової дивізії, підтягнули артилерію різних калібрів, авіацію.

На всю дивізію прославився мінометник гвардії лейтенант Сергій Постевої. Напередодні вирішального бою небо відкрили чорні рвани хмари, а вночі поспав густий мокрий сніг. До ранку дороги перетворилися у суцільне місиво. Бійцям доводилось на руках тягти зброю. Мінометна батарея С. Постевого відстала від передових підрозділів 204 полку.

Комбат капітан Михайло Закалін і лейтенант Сергій Постевої

Устим Пилипович ВОЛОДЬКО — лейтенант 69-ї гвардійської Червонопрапорної Звенигородської стрілкової дивізії.

пішли вперед з'ясувати бойову обстановку. Збилися з дороги, пройшли лінію фронту і вийшли на околицю с. Оситняжка, в тил ворога. Невдовзі вони зіткнулися з німецькими танками. Гітлерівці їх помітили і відкрили вогонь. Капітан Закалін був вбитий осколком снаряда, а Постево-му вдалося проскочити небезпечну зону, щоб повернутися до своїх. По дорозі назад натрапив на командний пункт правофлангового сусіда. Пояснив обстановку, попросив у командира 4-х солдат з протитанковими рушницями, але командир відмовив, бо зайвих людей не було. Тоді Постевої взяв у них автомат і 4 протитанкові гранати і повернувся на те місце, де загинув капітан Закалін. Він знайшов капітана не в дворі, де був вбитий, а на дорозі в напівспаленій шинелі, без чобят.

Постевої влаштував засідку і став чекати. Протягом дня він знищив танк, самохідку «Фердинанд», більше сорока німецьких солдатів і одного німця взяв в полон. За цей подвиг йому присвоєно звання Героя Радянського Союзу. У 80-х роках полковник, Герой Радянського Союзу жив у Москві, командував пожежним полком.

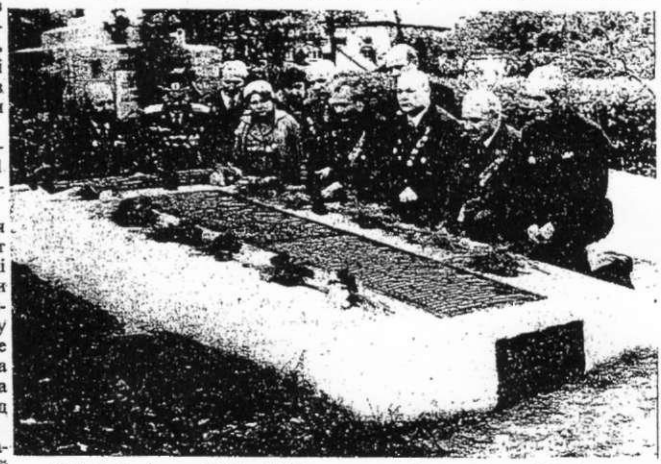
Частим гостем в Баландині є Устим Пилипович Володько, ветеран 69-ї гвардійської Червонопрапорної Звенигородської стрілкової дивізії. Нині проживає в смт Олександрівка. Устим Пилипович веде велику роз'яснювальну роботу по патріотичному вихованню учнівської молоді, жителів села.

7,500 км — такий бойовий шлях 69 гвардійської. Ця цифра вражає уяву бувалих людей. Не пройшли, не маршем пройшли, а буквально проповзли з повною бойовою викладкою по снігу, бруду, болотами, з тяжкими боями, ламаючи хребет ворогу, гірко оплакуючи загиблих побратимів.

Не всім пощастило пройти цей шлях від початку і до кінця. Більшість з них навіки лишилися в іменних і безіменних могилах, розкиданих на бойовому шляху.

К. КУЛКОВСЬКА,

керівник гуртка «Пам'ять» Баландинської ЗОШ.

1976 рік. Ветерани 69-ї дивізії біля могили загиблих воїнів у с. Баландині.